

Nepomuki Szent János kápolna

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Nepomuki Szent János kápolna
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

1. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: 8873 Csörnyeföld, Nyárfa utca 7.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi magyarság
--	-------------------------------------	---------------------------------	---

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Csörnyeföld - Vöröskpusztán található Római Katolikus Nepomuki Szent János Kápolna a muraszemenyei Szent Bertalan-plébánia filiája. A vöröskpusztai dombtetőn magasodik a lakóházak fölé, s gyalogút vezet hozzá. Közvetlenül a kápolna előtt egy fából ácsolt feszület található.

A késő barokk stílusjegyeket magán hordozó épület nem csak külsőleg gyönyörű, belül is impozáns falfestményekkel díszített, melyek – érdekes módon – viszonylag későn, a huszadik század derekán készültek.

A vöröskpusztai kápolnát a környéken gazdálkodó Zichy család építette. Erről a bejárata felett elhelyezett alapkö is tanúskodik.

A belé vésett felirat – Ex Voto In Honorem S. Ioannis Nep. Extrui curavit Iosephus Zichy de Eadem et Zaik Eques Aura: S. C. et R. A. M. Camerarius et Consiliar: MDCCCXX – szerint személyesen Zichy József tekinthető a kápolnaépítés patrónusának, aki fogadalmi ajándékként emeltette az épületet. Az alapkö a kápolna titulását (S. Ioannis Nep. = Nepomuki Szent János), valamint a felszentelés évszámát is tartalmazza.

A Zichyek családi vagyonukat a XIV. század második felében alapozták meg, Zala vármegye alispánja Zichy Elek volt akkoriban. A család őse Zayk Gál lehetett, emiatt hosszú ideig Zajknak is nevezték magukat (amint arra a vöröskpusztai kápolna alapkövében is találunk utalást), s csak a XIV. században vették fel a De Zich, majd a Zichy nevet. Ekkor már a dunántúli középbirtokosok felső rétegeihez tartoztak. Később tovább gyarapították vagyonukat, illetve a család tagjai számos fontos pozíciót – főispán, alispán, koronaőr, táblabíró, püspök – töltöttek be, de például az első független magyar kormány miniszterelnökének, gróf Batthyány Lajosnak is Zichy lány, Antónia volt a felesége.

A kápolna védőszentjének, Csehország, valamint a folyók, hidak, hajósok, vízimolnárok és halászok védőszentjének is tekintett Nepomuki Szent Jánosnak a Zichyek körében nagy tisztelete volt. A család egyik sarja, az 1710-ben született későbbi győri főispán Zichy János a Nepomuk ragadványnevet is viselte. Vélhetően ezért is lett a XIV. század második felében élt,

majd vértanúhalált szenvedett egykori pap a Zichy József által építtetett vörcsökpusztai kápolna védőszentje.

A Prágában, majd a páduai egyetemen jogot is tanult Nepomuki Jánosról egyebek mellett azt tudjuk, hogy 1380-ban szentelték pappá, 1387-ben pedig az egyházjog doktorává nevezték ki. A következő évben már a prágai érsek általános helynöke, illetve IV. Vencel cseh és német-római király feleségének gyóntatója lett. Halála ez utóbbival függ össze, egyrészt a prágai érsek és az uralkodó közötti ellentétek miatt amúgy is feszült volt az egyház és az állam viszonya, amit a legenda szerint tovább tetézt, hogy Nepomuki János nem volt hajlandó a féltékeny, nejét hűtlenséggel vádoló IV. Vencelnek felesége gyónásáról érdemi információkat kiadni. A király ezért elfogatta és kínzásnak vettette alá a helynököt, majd a Károly-hídról a Moldva folyóba dobatta. Hogy a fentiekből mennyi a legenda szüleménye s mennyi a valóság, azt nem tudjuk biztosan, a történészek azt viszont tényként kezelik, hogy Nepomuki Jánost IV. Vencel végeztette ki 1393-ban.

A néhai pap holttestét a prágai érsek a Szent Vitus-székesegyházban helyeztette örök nyugalomra. Vértanúságának híre hamar elterjedt, ám szentté avatására csak évszázadokkal később, 1729-ben, XIII. Benedek pápa idejében került sor. Nepomuki Szent Jánost a már említetteken túl azóta, mint a gyónási titok védőjét és oltalmazóját is számon tartja a katolikus egyház.

A vörcsökpusztai Nepomuki Szent János kápolnában szoborábrázolásban láthatjuk a néhai érseki helynököt.

Az egyházi épületben – annak viszonylag kicsiny belmérete miatt – amúgy kevés a szobor, falfestményekben viszont gazdag, mondhatni zsúfolt. A szakrális tér, azaz az oltár környéke, vagyis a szentély, a mennyezet, az oldalfalak, de a kórus mellvédje is tartalmaz festett képeket. Ezek az 1910-ben Keszthelyen született és 1989-ben ugyanott elhunyt Károly Gyula festőművész alkotásai. Az eleinte szerzetesnek készült festő munkásságát mindvégig meghatározta mély vallásossága, neki köszönhetőek többek között a dörgicsei, a jásd-szentkúti vagy a bakonygyepesi templom freskói. Zalában is találunk tőle templomi alkotásokat, Vörcsökpuszta mellett Zalaváron is dolgozott. A Nepomuki Szent János kápolna képeit 1966-67-ben készítette. A falakon megjelennek az Árpád-házi szentek alakjai, ábrázolta a négy evangelistát azok jelképeivel, de megörökítette a Szent Családot is. Ugyancsak látható a faliképeken a Szentháromság szimbóluma, valamint az imádkozó magyar család eszményképe is.

A Kápolnát díszítő ólomüveg ablakok valamikor egy hévízi fürdőkápolna ablakai voltak, melyeket Zsellér Imre készített 1925-ben és 1926-ban az ottani fürdővendégek adakozásából. A hévízi kápolnát 1964-ben lebontották. Szent Erzsébetet és Szent László királyt ábrázoló, aprólékos finomsággal kidolgozott alkotásokat a helyi Tóth és Hóbor család tagjai vásárolták meg bontáskor és ajánlották fel adományként Vörcsökpusztára.

Kápolna épületének állagmegóvása érdekében az elmúlt években társadalmi, egyházi összefogással több munkát is elvégeztek:

Nepomuki Szent János-kápolnát ugyan 1990-ben teljeskörűen felújították, ám az idő múlásával ismét felújításra szorul. 2021. évben a toronyban kettő darab új zsalu került beépítésre. Tetőszerkezetét 2022. év végén sikerült felújítani, bejárati ajtaja és az a felett található ablak 2023. év tavaszán kicserélésre került. A fő problémát a falak vizesedése okozza, ezért megoldásaként a kápolna vakolatának egy része eltávolításra került.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Csörnyeföld település meghatározó épülete a több mint 200 éves Nepomuki Szent János kápolna. A kis kápolnát a helyi lakosok a település ékszerdobozának tartják, sokan sajátjuknak érzik és igyekeznek megmenteni azt a pusztulástól. Szekkekkel díszített falai egyedivé és különlegessé teszi. Fontos, hogy megőrizzük és óvjuk a jövő nemzedéke számára. Az épület és az állagmegóváért tett igyekezet jelképezi a település összetartó erejét és hitvallását.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

<https://csornyefold.hu/hu/egyhaz/>

<https://archiv.katolikus.hu/szentek/szent65.html>

<https://www.zaol.hu/helyi-kozelet/2020/07/ketszaz-eve-magasodik-a-lakoepuletek-fole-a-vorcsokpusztai-kapolna>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: ----